

नारिंगी लालसर चंद्राने नभ आक्रमिले!

खग्रास चंद्रग्रहणाच्या आगळ्या अनुभवाची पर्वणी

नवी दिल्ली

नारिंगी लालसर रंगात दिसणाऱ्या चंद्राच्या विविध छटांनी बुधवारी रात्री नभ आक्रमिले आणि हा अविस्मरणीय अनुभव घेणारे देश-विदेशांतील अनेक आकाश निरीक्षक सुखावले. या शतकातील सर्वात मोठे आणि सर्वाधिक गडद दिसणारे खग्रास चंद्रग्रहण पाहण्यासाठी भारतात आकाश निरीक्षक, हौशी तरुण-तरुणी घरांच्या टेरेसवर जमले होते आणि त्यांनी रात्री जागून ही पर्वणी साधली.

आपल्या गतीने मार्गक्रमण करताना सूर्य, पृथ्वी व चंद्र एका सरळ रेषेत येतात आणि पृथ्वीच्या सावलीत चंद्र पूर्णपणे झाकला जातो. अशा वेळी खग्रास चंद्रग्रहण होते. दिल्लीत रात्री दहा वाजून ५४ मिनिटांनी चंद्र हळूहळू पृथ्वीच्या सावलीमागे जाण्यास सुरुवात झाली. त्याच वेळी पांढराशुभ दिसणाऱ्या चंद्राला नारिंगी, लालसर किनार दिसू लागली. हे अद्वितीय दृश्य पहायला जमलेल्या

सर्वांनी त्या क्षणाचा मनसोक्त आनंद लुटला. शतकातील या महत्त्वाच्या खगोलीय घटनेचा अभ्यास करण्यासाठी व त्याची छायाचित्रे काढण्यासाठी आपले टेलिस्कोप आणि कॅमेरे घेऊन खगोलशास्त्राचे हौशी अभ्यासक व फोटोग्राफर नेहरू प्लॅनेटोरियममध्ये जमले होते.

हे ग्रहण पाहणे हा एक विशेष अनुभव होता. मला अतिशय अप्रतिम फोटो मिळाले आहेत', असे खगोलशास्त्राचा हौशी अभ्यासक प्रतीकने सांगितले.

शिक्षिका असलेल्या निशा गुप्ता म्हणाल्या, 'मी याआधी असे विलोभनीय चंद्रग्रहण

पाहिले नव्हते. हा केवळ अप्रतिम अनुभव होता.'

कालचे ग्रहण १०० मिनिटे चालले. जुलै २००० मध्ये झालेल्या चंद्रग्रहणाचा कालावधी यापेक्षा अधिक होता, अशी माहिती नेहरू प्लॅनेटोरियमच्या संचालिका एन. रत्नश्री यांनी दिली. त्या म्हणाल्या, 'भारतीय प्रमाणवेळेनुसार चंद्रग्रहण १० वाजून ५४ मिनिटे आणि ३४ सेकंदांनी सुरू झाले आणि पहाटे चार वाजून ३० मिनिटे आणि ४५ सेकंदांनी संपले. यापुढील खग्रास चंद्रग्रहण २०४१ ला दिसेल. ११ वाजून ५२ मिनिटे ते २ वाजून ३२ मिनिटे या काळात चंद्र पूर्णपणे झाकला गेला होता.'

पूर्व आफ्रिका, पश्चिम, तसेच मध्य आशिया, पश्चिम ऑस्ट्रेलियातही चंद्रग्रहण सुरुवातीपासून शेवटपर्यंत दिसले. ब्राझील, उरुग्वे आणि अर्जेन्टिना या देशांतही संपूर्ण चंद्रग्रहण दिसले; पण उत्तर अमेरिकेत मात्र ते दिसले नाही, असे 'आयुका'चे वैज्ञानिक अधिकारी अरविंद परांजपे यांनी सांगितले.